

Crisis in pinksterkerken: 'Geen theologie maar de Geest'

De problemen die spelen in de Verenigde Pinkster- en Evangeliegemeenten zijn deel van een wereldwijde trend in de pinksterbeweging. 'De laatste jaren verliezen intellectuelen aan invloed', zegt religieonderzoeker Miranda Klaver.

🕒 22 november 2016, 20:28

Religieonderzoeker Miranda Klaver: 'Waar de vijfvoudige bediening werd ingevoerd, liep dat vaak uit op ruzie.'

(nd)

► AMSTERDAM

In de Verenigde Pinkster- en Evangeliegemeenten (VPE) heerst de laatste maanden een crisissfeer. Daniël Renger, de beoogde nieuwe voorzitter van de koepelorganisatie, wil de

structuur centraliseren. Dat riep zo veel weerstand op, dat hij zaterdag te weinig stemmen kreeg om gekozen te worden.

Renger kreeg 69,7 procent van de stemmen, terwijl de VPE in 2014 had besloten dat 80 procent van de stemmen nodig is om verkozen te worden. Zijn voornemen om het bestuur van de koepel te centraliseren aan de hand van vijf bedieningen (apostel, profeet, herder, leraar en evangelist) zorgt voor grote verdeeldheid.

cultuur van eer

De 'vijfvoudige bediening' wordt in Nederland onder andere door Renger gepromoot, maar de oorsprong ligt in de Verenigde Staten. Daar draagt de New Apostolic Reformation deze leiderschapsstructuur uit. De laatste jaren groeit haar invloed. De man hierachter is de in oktober overleden voorganger Peter Wagner. Ook de Revival Alliance, een verwante beweging, richt zich op de vijfvoudige bediening. Van haar Nederlandse tak zijn Daniël Renger en de omstreden voorganger Mattheus van der Steen de belangrijke representanten.

'Niet alleen de vijf bedieningen, maar ook een cultuur van eer, het eren van je leiders, is belangrijk bij de Revival Alliance', zegt Miranda Klaver. Ze werkt als religiewetenschapper aan de Vrije Universiteit, met de evangelische en pinksterbeweging als specialisme. 'Je moet dus je leiders volgen en kritiek wordt niet op prijs gesteld. Dat principe zie je sterk terug bij Bill Johnson, voorganger van de Bethelkerk in Californië en een van de leiders van de Revival Alliance in de VS.'

De pinksterbeweging bestaat volgens Klaver bij de gratie van geregeld terugkerende opwekkingen. 'De beweging heeft een losse structuur nodig. Maar een opwekking duurt niet eeuwig: op een gegeven moment ontstaan er meer gestructureerde bewegingen. Totdat een volgende opwekkingsbeweging opkomt en de meer georganiseerde pinkstergemeenten terrein verliezen. Dat is ook nu gaande in de VPE.'

De VPE ontstond in 2002 als fusie van de oudere Broederschap van Pinkstergemeenten en de Volle Evangeliegemeenten, een veel jongere en minder belijnde beweging.

‘Die laatste stroming wint nu aan kracht’, stelt Klaver. ‘Zij zijn radicaler, terwijl de Broederschap meer aandacht had voor organisatie en opleiding. De mensen die nu de VPE verlaten, komen vooral uit die laatste hoek.’

Bewegingen als de New Apostolic Reformation werken vooral via netwerken. Het zijn geen centraal geleide organisaties. ‘In Nederland verbreiden zij zich via persoonlijke contacten en conferenties’, zegt Klaver. ‘Zo haalde tot mijn verbazing het Evangelisch Werkverband in de Protestantse Kerk ineens Randy Clark naar Nederland, een charismatisch leider van de Revival Alliance. Je komt Clark en Johnson tegenwoordig op diverse plekken tegen. Hun invloed groeit, maar niet op een heel gestructureerde manier.’

bekend patroon

De opkomst van de vijfvoudige bediening is de nieuwste trend in de pinksterbeweging. Klaver: ‘Begin deze eeuw was er de G12-beweging uit Colombia. Alles moest ineens in groepen van twaalf gebeuren. De mensen die je destijds bij de G12 zag, hangen nu vaak de vijfvoudige bediening aan.’

‘Met het omarmen van dit soort nieuwe ideeën hopen mensen weer ruimte te scheppen voor de Heilige Geest. “Daar gebeurt tenminste iets”, zeggen mensen dan: genezing, groei, beweging.’

Toch is Klaver ongerust over de huidige trend. ‘Waar de vijfvoudige bediening is ingevoerd, liep dat vaak uit op ruzie. De vijf ambten zijn niet gelijk: de apostel en de profeet zijn duidelijk belangrijker dan de herder, de leraar en de evangelist. En een apostel, die de eindverantwoordelijke is voor de gemeente, kan ook in conflict komen met een profeet, die meent dat zijn boodschappen rechtstreeks van God komen. Daarnaast is de kans groot dat die vijf bedieningen een old boys network worden.’

Bovendien is volgens Klaver de huidige trend zeer anti-intellectualistisch. ‘Acht jaar geleden had de VPE nog een hogeschool, Azusa, een wetenschappelijk blad, Parakleet, en

een leerstoel pinkstertheologie, bezet door Cees van der Laan. Dat is nu weg. We willen geen theologie, maar de Geest, lijken mensen te denken.'

Diverse leden en gemeenten hebben de VPE al de rug toegekeerd. 'Ook ik twijfel of de VPE toekomst heeft', zegt Klaver. Internationale loyaliteiten lijken tegenwoordig in de pinksterbeweging belangrijker te zijn dan nationale organisatievormen zoals de VPE. 'Daarmee gaat echter wel iets verloren, want het is belangrijk om als beweging een publiek gezicht te hebben.'

javascript